

Organizačná smernica č. 001/2019

Smernica o šikanovaní pre pedagogických a ostatných zamestnancov školy, pre žiakov a ich rodičov (zák. zástupcov).

Účel Vnútorného predpisu:

Tento predpis upravuje postup pri prevencii a riešení šikanovania žiakov Základnej školy v Ladcoch v súlade s Metodickým usmernením č.36/2018 Ministerstva školstva Slovenskej republiky účinná od 1. septembra 2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach.

Oblasť platnosti:

Príkaz je záväzný pre všetkých zamestnancov zamestnávateľa, žiakov a ich rodičov (zák. zástupcov).

Počet strán: 15

Počet príloh: 2

Vzťah k už vydaným vnútorným predpisom:

Žiadny.

Gestorský útvar: Mgr. Bronislava Majtánová, Riaditeľka ZŠ	Schválil: Mgr. Bronislava Majtánová	Dátum schválenia: 26.01.2019 Dátum účinnosti: 28.01.2019
--	---	---

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

1. Šikanovanie sa v súčasnom období stáva vážnym problémom, ktorý sa prejavuje v školách a školských zariadeniach a ktorému je potrebné venovať neustálu pozornosť, a to z hľadiska preventívneho, korektívneho ako aj sankčného pôsobenia.

2. Cieľom tohto metodického usmernenia je vzhľadom na závažnosť šikanovania poskytnúť základné informácie zamestnancom, ktorí sa podieľajú na výchovno-vzdelávacom procese o formách, jeho prejavov, návrhoch na riešenie, spôsoboch ich preventívneho pôsobenia a o potrebe spolupráce s rodičmi žiakov a príslušnými inštitúciami.

Čl.2

Charakteristika šikanovania

1. **Šikanovaním rozumieme** akékoľvek správanie žiaka alebo žiakov, ktorých zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, prípadne ich ohrozenie alebo zastrašovanie. Ide o cieľené a opakované použitie násillia voči takému žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z najrôznejších dôvodov nevedia alebo nemôžu brániť. Šikanovanie sa prejavuje v rôznych podobách, ktoré môžu mať následky na psychickom a fyzickom zdraví.

2. Podstatnými **znakmi šikanovania** sú:

- a) úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému,
- b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
- c) opakované útoky,
- d) nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou.

3. **Šikanovanie sa prejavuje:**

- **v priamej podobe:** fyzickými útokmi, urážlivými prezývkami, nadávkami, posmechom, tvrdými príkazmi agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, odcudzením vecí, vyhrážaním, zastrašovaním, vydieraním, zneužitím osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií alebo kyberšikanovaním,

Priame znaky šikanovania môžu byť napr.:

- *posmešné poznámky na adresu žiaka, pokorujúce alebo urážlivé prezývky, nadávky, ponižovanie, posmech, hrubé žarty na jeho účet. Rozhodujúcim kritériom je, do akej miery je daný žiak konkrétnou prezývkou alebo "žartom" zraniteľný,*
- *kritika žiaka, výčitky na jeho adresu, najmä prednesené nepriateľským až nenávisťným, alebo pohrdavým tónom,*
- *nátlak na žiaka, aby dával vecné alebo peňažné dary šikanujúcemu, alebo za neho platil,*
- *prikazy, ktoré žiak dostáva od iných spolužiakov, najmä prednesené panovačným tónom a skutočnosť, že sa im podriaďuje,*
- *nátlak na žiaka k vykonávaniu nemorálnych až trestných čino, či k spoluúčasti na nich,*
- *strkanie, štvchanie, údery, kopance, ktoré prípadne nie sú zvlášť silné, ale je nápadné, že ich obeť neopláca,*
- *šarvátky, v ktorých jeden z účastníkov je zreteľne slabší a snaží sa uniknúť.*

- v **nepriamej podobe**, napr. prehliadaním a ignorovaním obeť, zámerným vyčleňovaním z kolektívu alebo nedobrovoľným vystavovaním agresívnym situáciám

Nepriame (varovné) znaky šikanovania môžu byť napr.:

- *žiak je počas prestávok často osamotený, ostatní o neho nejavia záujem, nemá kamarátov, ignorovanie obeť,*
- *pri tímových športoch býva jedinec volený do mužstva medzi poslednými,*
- *počas prestávok vyhľadáva blízkosť učiteľov,*
- *ak má žiak prehovoriť pred triedou je neistý, ustrašený,*
- *pôsobí smutne, nešťastne, stiesnene, má blízko k plaču, stáva sa uzavretým,*
- *jeho školský prospech sa niekedy náhle a nevysvetliteľne zhoršuje,*
- *jeho veci sú poškodené alebo znečistené, prípadne rozhádzané,*
- *má zašpinený alebo poškodený odev, stále mu chýbajú nejaké jeho veci,*
- *odmieta vysvetliť poškodenie a stratu vecí, alebo používa nepravdepodobné výhovorky,*
- *mení svoju pravidelnú cestu do školy a zo školy,*
- *začína vyhľadávať dôvody pre absenciu v škole,*
- *odreniny, modriny, škrabance alebo rezné rany, ktoré nedokáže uspokojivo vysvetliť.*

4. Medzi priame formy šikanovania patrí aj **kyberšikanovanie.**

Touto formou šikanovania ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií (najmä telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania.

Kyberšikanovanie má najčastejšie tieto znaky:

- *sociálna prevaha alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha,*
- *agresor vystupuje často anonymne,*
- *útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť,*
- *agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú,*
- *útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,*
- *útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,*
- *agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,*
- *útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,*
- *obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť,*
- *obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,*
- *zverejnené informácie, fotografie a audiodáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.*

5. Šikanovanie sa môže uskutočňovať medzi žiakmi v triede, či v menšej skupine a odohráva sa najmä v čase prestávok, cestou do školy a zo školy alebo v čase mimo vyučovania.

6. Škola alebo školské zariadenie zodpovedá za žiakov v čase vyučovania a školských akcií.

Za povinnosť uvedenú v tomto bode sú zodpovední všetci pedagogickí zamestnanci školy, konkrétne:

- a) tí, ktorí realizujú vyučovací proces,*
- b) tí, ktorí vykonávajú počas prestávok pedagogický dozor na chodbách, v školskej jedálni,*
- c) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor pri presunoch na výučbové pracoviská,*
- d) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas školských akcií rôzneho druhu (výlety, exkurzie, kultúrne podujatia, športové podujatia, projektové stretnutia, atď.)*

7. Škola zodpovedá aj za škodu, ktorú v čase vyučovania, resp. v dobe vykonávania tzv. prechodného dohľadu spôsobí žiak, pokiaľ ten, kto je povinný vykonávať dohľad nepreukáže, že náležitý dohľad nezanedbal (§ 422 Občianskeho zákonníka). Šikanovanie nesmie byť zamestnancami školy v žiadnej miere akceptované a pedagóg musí šikanovanie medzi žiakmi bez meškania riešiť a každej jeho obeti poskytnúť okamžitú pomoc.

V prípade, že náležitý dohľad nebol zanedbaný a dotýčny vykonávajúci dohľad preukáže spôsobenie škody žiakovi, za škodu zodpovedá rodič alebo zákonný zástupca žiaka.

8. Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku proti občianskemu spolunažívaniu* alebo priestupku proti majetku**.

* § 49 zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov

** § 50 zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov

9. Páchatelom trestného činu je ten, kto trestný čin spáchal sám. Za spolupáchatel'stvo trestného činu sa považuje, ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viacerých osôb.

10. Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin:

- ublíženia na zdraví, (§ 155 Trestného zákona)
- obmedzovania osobnej slobody, (§ 183 Trestného zákona)
- lúpeže, (§ 188 Trestného zákona)
- vydierania, (§ 189 Trestného zákona)
- hrubého nátlaku, (§ 190 Trestného zákona)
- nátlaku, (§ 192 Trestného zákona)
- porušovania domovej slobody, (§ 194 Trestného zákona)
- sexuálneho násillia, (§ 200 Trestného zákona)
- sexuálneho zneužívania, (§ 201 Trestného zákona)
- krádeže, (§ 212 Trestného zákona)
- neoprávneného užívania cudzej veci, (§ 215 Trestného zákona)
- poškodzovania cudzej veci, (§ 245 Trestného zákona)
- nebezpečného vyhrážania sa, (§ 260 Trestného zákona)
- nebezpečného prenasledovania, (§ 360a Trestného zákona)
- výroby detskej pornografie, (§ 368 Trestného zákona)
- rozširovania detskej pornografie, (§ 369 Trestného zákona)
- prechovávanlia detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení, (§ 370 Trestného zákona)
- ohovárania (§ 373a Trestného zákona).

(Zákon č.300/2005 Zb. Trestný zákon).

11. Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku* nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne.

* (§ 22 Trestného zákona).

12. Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému bude známy prípad šikanovania a neprijme v tomto smere žiadne opatrenie, sa vystavuje riziku trestného postihu. Takýmto konaním môže pedagogický zamestnanec naplňať i skutkovú podstatu trestného činu *neprekazená trestného činu, neoznámenia trestného činu alebo ublíženia na zdraví** a to tak, že inému z nedbanlivosti ublíži na zdraví tým, že poruší dôležitú povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie alebo uloženú mu podľa zákona.

*(§ 341, § 340 a § 158 Trestného zákona).

Čl. 3

Prevenia šikanovania

1. Základným mottom je: „Sme škola, kde sa šikanovanie netoleruje v žiadnych podobách!“

2. Je dôležité, aby sa s podstatou, formami a nebezpečnými dôsledkami šikanovania ako antisociálneho správania jednotlivcov i skupín oboznámili všetci žiaci, zamestnanci školy a rodičovská verejnosť. Pre žiakov, pedagogických zamestnancov i rodičov je potrebné vedieť, že tieto formy správania nie sú neškodným humorom a zábavou, mali by sa oboznámiť predovšetkým s negatívnymi dôsledkami šikanovania, a to tak pre jeho obeť, ako i pre agresorov. Za zvlášť nebezpečné je potrebné považovať tendenciu podceňovať počiatočné prejavy šikanovania.

Úlohou vedenia školy a všetkých pedagogických a nepedagogických zamestnancov, je vytvoriť pozitívnu klímu v škole, aby sa predchádzalo týmto prejavom antisociálneho správania žiakov i skupín žiakov.

3. Dôležité aktivity školy sa nedajú spájať len s vyučovacími predmetmi, ale sa týkajú všetkých činností a situácií v škole, v ktorých sa žiak učí prijímať všeobecné hodnoty spoločnosti, identifikovať sa s nimi a konať v ich duchu v každodennom živote.

4. Prevenia šikanovania sa zabezpečuje najmä formou:

a.) súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca v rámci každodenného vyučovania, obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém:

- osobný a sociálny rozvoj,
- mediálna výchova,
- multikultúrna výchova,
- ochrana života a zdravia,
- výchova a vzdelávanie k ľudským právam,
- výchova k občianstvu, 7. boj proti extrémizmu,
- výchova k manželstvu a rodičovstvu,

b) súťaží, hier, prednášok alebo diskusií organizovaných školou alebo organizovaných inými relevantnými subjektmi.

5. Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ priebežne informujú zákonných zástupcov, opatrovníka, osoby, ktorým súd zveril dieťa do osobnej starostlivosti (§ 48 Zákona č. 36/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov) alebo do pestúnskej starostlivosti alebo do starostlivosti budúcich osvojiteľov (§ 103 Zákona č. 36/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov) (ďalej len „osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa“) alebo zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu o preventívnych činnostiach školy. Pri realizácii preventívnych činností školy riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ venujú zvýšenú pozornosť efektívnosti týchto činností. Za efektívnu stratégiu v príslušnej oblasti sa nepovažujú jednorazové činnosti, kultúrne podujatia, moralizovanie a zastrasovanie.

6. Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ vopred preveria navrhované preventívne činnosti školy s cieľom predísť nežiaducemu vplyvu neodborných činností, ako aj škodlivému vplyvu kultov, siekt či extrémistických organizácií na žiakov školy.

7. Riaditeľ školy oboznamuje s podstatou, formami a nebezpečnými dôsledkami šikanovania:

- a) všetkých žiakov príslušnej školy a ich zákonných zástupcov,
- b) zamestnancov školy príslušnej školy,
- c) osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa,
- d) zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu.

8. Riaditeľ školy zodpovedá za systémové aktivity školy v oblasti prevencie šikanovania a agresie. V rámci účinnej prevencie šikanovania je pri príprave a realizácii celoškolskej stratégie dôležité najmä:

- a) vytvoriť pozitívnu klímu v škole,
- b) navodiť úzku spoluprácu medzi žiakmi, zamestnancami školy, rodičmi a jasne vymedziť možnosti oznamovať aj zárodky šikanovania (pri zachovaní dôvernosti takýchto oznámení),
- c) v školskom poriadku školy jasne stanoviť pravidlá správania vrátane sankcií za ich porušenie, viesť písomné záznamy o riešení konkrétnych prípadov šikanovania,
- d) zaistiť v súlade s pracovným poriadkom zvýšený dozor pedagogických zamestnancov cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, po jeho skončení i v čase mimo vyučovania žiakov, a to najmä v priestoroch, kde k šikanovaniu už došlo, alebo by k nemu mohlo dochádzať,
- e) oboznámiť pedagogických zamestnancov so systémom školy pre oznamovanie a vyšetrovanie šikanovania, zvyšovať informovanosť pedagogických zamestnancov, organizovať semináre s odborníkmi zaoberajúcimi sa danou problematikou,

f) informovať pedagogických zamestnancov, žiakov, aj rodičov o tom, čorobiť v prípade, keď sa dozvedia o šikanovaní (napr. umiestniť na prístupné miesto kontakty a telefónne číslo na inštitúcie, ktoré sa problematikou šikanovania zaoberajú),

g) zabezpečiť vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti prevencie šikanovania vrátane kyberšikanovania, prostredníctvom zvyšovania digitálnej gramotnosti učiteľov,

h) spolupracovať s odborníkmi z príslušného centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (ďalej len „CPPPaP“), resp. ďalšími odbornými pracoviskami poradenských a preventívnych služieb v regióne,

i) v pracovnom poriadku školy vymedziť oznamovaciu povinnosť pre pedagogických aj nepedagogických zamestnancov,

j) zaangažovať do riešenia a do prevencie šikanovania aj žiacku školskú radu, radu školy a zriaďovateľa.

1.) Táto smernica je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov vrátane sankcií za ich porušenie zapracovanými v školskom poriadku školy.

2.) Výchovný poradca školy ako aj koordinátor prevencie drogových závislostí a iných sociálno–patologických javov zapracujú ustanovenia tejto smernice do svojich plánov práce.

*3.) S touto smernicou sú povinní oboznámiť žiakov školy všetci triedni učitelia a túto skutočnosť zapísať do preberajúceho učiva v časti „**triednická hodina**“ (tento školský rok do konca mesiaca február a každoročne do konca mesiaca október). Zároveň triedni učitelia dajú možnosť žiakom triedy počas triednickej hodiny podpísať Dohodu medzi vedením Základnej školy v Ladcoch, žiakmi a rodičmi v oblasti návykových látok a o netolerovaní šikany v našej škole.*

4.) Vedenie školy zabezpečí vzdelávanie v oblasti prevencie šikanovania najmä triednych učiteľov, koordinátora prevencie a výchovného poradcu.

*5.) Táto smernica bude zverejnená na nástenke v každej triede (**pre žiakov**), v zborovni (**pre pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy**) ako aj na webovej stránke školy.*

Čl. 4

Metódy riešenia šikanovania

1. V prípade, že v priestoroch budovy počas školského vyučovania, na športoviskách, v dielňach, resp. na školských akciách uvedených v čl. 2, bod 6 písm. **sa zistí prípad šikanovania**, je povinný každý pedagogický resp. nepedagogický zamestnanec postupovať takto:

a) Ten zamestnanec, ktorý tento prípad zistí, informuje o tejto skutočnosti triedneho učiteľa agresora a obeť (**predtým si zistí meno a priezvisko týchto žiakov a triedu, ktorú navštevujú; zistí mená a priezviská svedkov vrátane ich triedy**) a riaditeľa školy.

Pri vážnych prípadoch, ale aj pri agresii agresora, zamestnanec zavolá políciu alebo upovedomí riaditeľa, ktorý ju zavolá.

b) Triedni učitelia si na prešetrenie šikany prizvú daných žiakov, zamestnanca školy, ktorý skutočnosť oznámil, svedkov šikany, výchovného poradcu a koordinátora prevencie **(pri zachovaní dôvernosti; nikdy nekonfrontovať obeť a agresora)**, v prípade aj školského psychológa (ak je na škole). O danom vyšetrení spíšu zápis, ktorý odovzdajú riaditeľovi školy.

Kópiu z tohto zápisu si triedny učiteľ nechá pre svoju potrebu a priloží ho do osobného spisu žiaka alebo do Denníka triedneho učiteľa.

c) V zápise sa opíšu okolnosti, za akých prebiehala šikana (objektívne fakty), vyjadrenia agresora, obeť, poprípade svedkov a navrhnu sa opatrenia na riešenie. Zápis podpíšu všetci prítomní. Aby nedošlo ku konfrontácii obeť a agresora, je vhodné zrealizovať viac samostatných zápisov. Pri úvodnom prešetrovaní šikany je dôležité:

- ochrana obeť
- určiť závažnosť šikany,
- identifikovať neobvyklé formy šikany,
- v rozhovoroch postupovať systémom „informátor – obeť – svedkovia – agresor“ alebo „obeť – svedkovia – agresor“,
- rozhovor s obeťou, informátorom, svedkami či agresorom musí prebiehať v dôvernosti, bez rozšírenia informácii aj iným žiakom (obzvlášť pri rozhovore s obeťou, informátorom a svedkami pre zabezpečenie ochrany),
- dôležité je nájsť vhodných svedkov šikany; vytipovať členov skupiny, ktorí budú pravdivo vypovedať (vybrať žiakov, ktorí s obeťou sympatizujú, žiakov nezávislých na agresoroch, žiakov, ktorí neprijímajú normy agresorov),
- individuálne, prípadne konfrontačné rozhovory so svedkami (rozhovory organizovať tak, aby o nich ostatní žiaci triedy ani ďalší svedkovia nevedeli; keď sa vyskytnú ťažkosti, možno uskutočniť doplnujúce rozhovory alebo konfrontáciu dvoch svedkov);
- všetky rozhovory a zápisy sa vedú pod dohľadom vyšetrovacej skupiny;
- pozberať dôkazy o šikane (fotografie, iný materiál), napr. pri kyberšikane;
- práca s celou triedou - pracovať na zmene vnútorných noriem a rolí; nezabudnúť pracovať s „tichou väčšinou“, pomôcť žiakom bezpečne spracovať zážitok, že boli svedkami agresie a nezasiahli. Požiadať pomoc poradenských centier.

d) Triedni učitelia agresora a obeť v spolupráci s výchovným poradcom a koordinátorom prevencie a riaditeľom školy **si pozvú na spoločný pohovor rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov**. Aj o tomto stretnutí spíšu zápis. Realizácia stretnutia je vhodná aj za prítomnosti žiaka.

e) Počas spoločného pohovoru sa predložia zistené fakty ohľadom priebehu šikany a každý zo zúčastnených zo strany školy predloží návrh na postup vzhľadom na vlastné kompetencie:

- triedny učiteľ o pravidlách a sankciách na úrovni triedy,
- výchovný poradca a preventista sociálno-patologických javov v téme sankcii

na úrovni školy ako aj vzhľadom na priestupkový a trestný zákon,
-školský psychológ (ak je na škole) vzhľadom na možnosti prevencie ako aj korekcie nevhodných foriem správania vrátane zvládnutia situácie psychologickými metódami,
-riaditeľ o sankciách na úrovni školy a ďalšom navrhovanom postupe v danom prípade.

f) Po predložení faktov ohľadom šikany a možností postupu sa rodičia žiaka aj samotný žiak vyjadria k daným skutočnostiam vrátane možností riešenia poprípade si vyberú z návrhov riešenia resp. predstavia aj vlastné návrhy.

g) Po zvážení návrhov na opatrenia, vyjadrení agresora alebo obete, rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov, **riaditeľ školy rozhodne o ďalšom postupe** v súlade so školským poriadkom školy, pracovným poriadkom školy, resp. zákonom č. 300/2005 Z. z. (Trestný zákon) a č. 372/1990 Zb. (Zákon o priestupkoch), ktoré sa včlenia do zápisu a zápis sa podpíše všetkými zúčastnenými.

h) Rodičia sú pozvaní na spoločný pohovor. Podstatou spoločného pohovoru je, aby každá zo zúčastnených strán získala rovnaké množstvo informácií ohľadom priebehu a riešenia šikany, čím sa dá vyhnúť chybným tvrdeniam resp. interpretáciám.

ch) Rodičia musia byť vždy prítomní na pohovore, v prípade, že sa nemôžu dostaviť na dohodnutý termín, musia túto skutočnosť oznámiť aspoň deň vopred. V tomto prípade sa dohodne nový termín stretnutia. Ak rodičia alebo zákonný zástupca nebudú spolupracovať pri riešení danej situácie, riaditeľ školy podá podnet na obecný úrad, na komisiu pre školstvo.

i) Nakoľko šikanovanie je závažným negatívnym spoločenským javom, celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizovať **pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu**. Týmto postupom nie je dotknutá informačná povinnosť školy.

j) V prípade, že tento negatívny jav zistí žiak/-čka školy, je povinný/á okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa, v prípade jeho neprítomnosti výchovného poradcu, koordinátora prevencie alebo riaditeľa školy.

k) Ten zamestnanec, ktorý má podozrenie na šikanu:

- toto podozrenie prekonzultuje s kolegami,
- oznámi toto podozrenie užšiemu realizačnému tímu,
- výchovný poradca resp. koordinátor prevencie získa čo najviac informácií zo strany nezaujatých svedkov,
- výchovný poradca resp. koordinátor prevencie získa čo najviac informácií na otázky *Kto je obeť?, Koľko je obetí?, Kto je agresorom? Koľko je agresorov?, Kto je z nich iniciátorom, kto je aktívny účastník šikanovania a kto je obeťou i agresorom súčasne?, Čo, kedy, kde a čo robili agresori obeťami? K akým závažným skutkom agresie došlo?, Ako dlho šikanovanie trvá?*
- triedny učiteľ, výchovný poradca resp. koordinátor prevencie môže kontaktovať rodičov a konzultovať s nimi výskyt nepriamych znakov šikanovania,

- triedny učiteľ, výchovný poradca resp. koordinátor prevencie sa porozpráva so žiakom/-čkou, ktorý/á by mal/a byť obeťou šikany (NIKDY neriešiť podozrenie zo šikany pred celou triedou),
- pri potvrdení podozrenia zo šikany je potrebné postupovať podľa vyššie opísaných krokov od písmena „b“.

1) Ten zamestnanec, ktorý je svedkom pokročilého šikanovania:

- odhadne vlastné možnosti k záchrane obeti, zabráni pokračovaniu šikany, resp. privolá pomoc (pri vážnych prípadoch, ale aj pri agresii agresora, zamestnanec okamžite zavolá aj políciu pritom nenecháva triedu, či skupinu bez dozoru, neustálou prítomnosťou zabráni agresorom resp. svedkom dohodnúť sa na výpovedi),
- súbežne pokračuje v pomoci obeti (privolanie triedneho učiteľa alebo osoby, ktorá odvedie obeť na kludné a bezpečné miesto),
- privolá riaditeľa školy, ktorý poverí užší realizačný tím prešetrením danej veci,
- užší realizačný tím zahájí vlastné vyšetrenie a o jeho výsledku bezodkladne informuje riaditeľa školy.

2. Pre prešetrenie šikanovania žiakov sa budú v škole používať tieto metódy:

- zaistenie ochrany obetiam,
- rozhovor so žiakmi, ktorí na šikanovanie upozornili, rozhovor s obeťou a agresormi,
- nájdenie vhodných svedkov, individuálne, prípadne konfrontačné rozhovory so svedkami – **nikdy nekonfrontovať obeť a agresora**,
- kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov,
- kontaktovanie špecializovaných inštitúcií (pedagogicko–psychologická poradňa) – **kontakt zabezpečuje výchovný poradca resp. preventista sociálno-patologických javov**,
- využitie anonymnej dotazníkovej metódy.

3. Pri výskyte skupinového násillia voči obeti sa bude používať tento postup:

- okamžitá pomoc obeti,
- dohoda riaditeľa školy s výchovným poradcom resp preventistom sociálno-patologických javov, triednymi učiteľmi a s ostatnými pedagogickými zamestnancami školy na postupe prešetrenia,
- vlastné prešetrenie,
- zabránenie nožnej krivej výpovede agresorov, ich izolácia bez možnosti dohodnúť sa na spoločnej výpovedi,
- pokračujúca pomoc a podpora obeť,
- nahlásenie prípadu polícii – **rozhodne riaditeľ školy**,
- kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov – **zabezpečia triedni učitelia**,
- kontaktovanie špecializovaných inštitúcií (CPPPaP v Dubnici nad Váhom a pod.).

4. Škola sa bude podieľať aj na prevencii šikanovania nasledovným školským programom:

- a) žiaci budú na začiatku školského roka na triednických hodinách oboznámení s vnútorným školským poriadkom, so smernicou šikanovania ako aj o konkrétnych krokoch riešenia sociálno-patologických javov,
- b) žiaci počas školského roka absolvujú edukačno-preventívne stretnutia v nasledujúcich programoch:
  - v 1. – 5. ročníku stretnutie s preventistom na tému rozlíšenia a poznania šikany vrátane kyberšikany, jej vplyvu na vzťahy v triede a prežívanie žiakov a postupov jej riešenia na úrovni školy a vzhľadom na priestupkový a trestný zákon,
  - v 6. -9. ročníku s preventistom z radov policajného zboru na tému trestnoprávnej zodpovednosti a riešenia šikany,
  - v 7. – 9. ročníku s preventistom na tému rozlíšenia a poznania šikany vrátane kyberšikany, jej vplyvu na vzťahy v triede a prežívanie žiakov a postupov jej riešenia na úrovni školy a vzhľadom na priestupkový a trestný zákon – prehĺbenie informácii s dôrazom na diskusiu.
- c) rodičia žiakov budú na prvom rodičovskom združení oboznámení s postojom školy voči šikane, so zadefinovaním šikany a postupov jej riešenia vrátane odporúčaní pre predchádzanie a včasnej detekcie šikany u žiakov.
- d) pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci budú oboznámení so smernicou o šikane a bude im k dispozícii poradenská pomoc preventistu sociálno-psychologických javov, výchovného poradcu na škole, školského psychológa (ak je na škole), ktorú môžu využívať v podobe konzultácií, alebo riešenia konkrétneho problému. Pedagógovia sú v priebehu školského roka oboznamovaní so zmenami týkajúcich sa prevencie a riešenia prejavov rizikového správania a šikanovania.
- e) pedagogickí zamestnanci vo výučbe využívajú princípy a metódy prevencie a riešenia šikany v rámci kompetencie školy, žiakov vedú k osvojovaniu noriem medziľudských vzťahov založených na demokratických princípoch, pričom rešpektujú individualitu žiaka, pomáhajú rozvíjať pozitívne medziľudské vzťahy, pričom sú si vedomí toho, že preberanie žiadúcich foriem správania prebieha obzvlášť na základe imitácie ako sociálneho učenia. Vykonávajú priebežnú diagnostiku žiakov a podieľajú sa na odhaľovaní šikanovania na škole a vyšetrovaní počiatkovej šikany.

5. Členmi užšieho realizačného tímu pre riešenie šikany na škole sú:

- riaditeľka školy
- zástupca riaditeľa školy alebo hlavný vychovávateľ (podľa miesta výskytu šikany)
- koordinátor prevencie
- výchovný poradca
- školský psychológ (ak je na škole)
- triedny učiteľ obete a agresora

Celý realizačný tím je oboznámený s metodikou a s organizáciou riešenia šikanovania na škole a právnymi opatreniami riešenia šikanovania. Tiež má v kompetencii rozhodnúť, či riešenie šikanovania zvládne na úrovni školy, alebo vec podstúpi na vyššie pracovisko (orgánom činným v trestnom konaní).

Riaditeľ školy:

Sleduje problémy celej školy a robí personálne a organizačné opatrenia k zlepšovaniu vzájomného spolužitia na škole. Odporúča kombinované stretnutia za účasti rodičov.

Je zodpovedný za systémové aktivity školy v oblasti prevencie šikanovania. Vychádza zo Smernice MŠ SR č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach, ktoré nadobudlo účinnosť od 1. septembra 2018.

Výchovný poradca:

Výchovný poradca úzko spolupracuje s koordinátorom prevencie na škole, školským psychológom a triednymi učiteľmi na škole, vedením školy. V prípade odhalenia šikanovania navrhuje opatrenia, navrhuje kombinované stretnutia, vedie individuálne konzultácie so žiakmi, rodičmi, informuje rodičov/žakov o možnostiach odbornej a ďalšej pomoci.

Koordinátor prevencie:

Koordinátor prevencie spolupracuje s výchovným poradcom, školským psychológom, triednymi učiteľmi, s vedením školy a podieľa sa na riešení problému. Koordinátor prevencie sa podieľa na vytváraní Smernice o prevencii a riešení šikanovania na škole. Komunikuje s pedagogickou radou v oblasti primárnej prevencie, v prípade vzniknutého problému dáva podnety k riešeniu problému. Zabezpečuje realizáciu školského programu prevencie a riešenia šikany.

Školský psychológ:

Školský psychológ spolupracuje s výchovným poradcom, koordinátorom prevencie, triednymi učiteľmi a vedením školy. V prípade odhalenia mapuje situáciu a komunikuje so žiakmi a rodičmi, navrhuje riešenia a zaisťuje odbornú psychologickú pomoc žiakom a rodičom.

Pedagógovia:

Vo výučbe využívajú princípy a metódy v rámci kompetencie školy, žiakov vedú k osvojovaniu noriem medziludských vzťahov založených na demokratických princípoch, pričom rešpektujú individualitu žiaka, pomáhajú rozvíjať pozitívne medziludské vzťahy. Vykonávajú priebežnú diagnostiku žiakov a podieľajú sa na odhaľovaní šikanovania na škole a vyšetrovaní počiatocnej šikany.

Čl. 5

Opatrenia na riešenie situácie

V prípade, že sa vyskytne prípad šikanovania, budú sa používať tieto opatrenia:

1. Opatrenia pre obeť šikany:
  - a) odporučiť rodičom žiakov/žiakovi vyhľadať odbornú psychologickú resp. psychiatrickú starostlivosť (CPPPaP Dubnica nad Váhom, ambulancia klinickej psychológie a psychoterapie, školský psychológ, pedopsychiatrická alebo psychiatrická ambulancia) pre žiaka ako aj rodičov žiaka,
  - b) zorganizovať skupinový intervenčný program v spolupráci s CPPPaP.

2. Opatrenia pre agresorov:
  - a) odporučiť rodičom agresorov vyhľadať odbornú psychologickú resp. psychiatrickú starostlivosť (CPPPaP , ambulancia klinickej psychológie a psychoterapie, školský psychológ, pedopsychiatrická alebo psychiatrická ambulancia) pre žiaka ako aj rodičov žiaka,
  - b) výchovné opatrenia:
    - napomenutie alebo pokarhanie triednym učiteľom,
    - pokarhanie riaditeľom školy,
    - znížené hodnotenie správania.

3. Opatrenia v mimoriadne závažných (napr. naplnenie skutkovej podstaty trestného činu, ublíženie na zdraví resp. ohrozenie na živote) resp. opakujúcich sa prípadoch:
  - a) odporúčenie rodičom umiestniť žiaka na dobrovoľný diagnostický pobyt v diagnostickom centre,
  - b) oznámenie príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, Oddelenie sociálno-právnej ochrany detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, v znení neskorších predpisov,
  - c) oznámenie príslušnému útvaru Policajného zboru SR, ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie, **že bol spáchaný čin naplňujúci skutkovú podstatu priestupku či trestného činu.**

Čl. 6

Spolupráca školy s rodičmi žiakov

Pri podozrení na šikanovanie žiaka je potrebná spolupráca vedenia školy, koordinátora prevencie, výchovného poradcu a ďalších pedagogických zamestnancov tak s rodinou obeť, ako aj s rodinou agresora. Nedá sa však predpokladať, že rodičia budú vždy hodnotiť situáciu objektívne, preto sa odporúča upozorniť ich na to, aby si všímali možné príznaky šikanovania

a ponúknuť im pomoc. Pri pohovore s rodičmi majú dbať pedagogickí zamestnanci na taktný prístup a najmä na zachovanie dôvernosti informácií.

1. Pri podozrení na šikanovanie žiaka sú koordinátor prevencie, výchovný poradca, **ale hlavne triedni učitelia povinní upozorniť rodičov žiakov:**

- *aby si všímali možné príznaky šikanovania a*
- *súčasne ponúknuť im pomoc.*

Táto povinnosť platí tak pre rodinu obeť ako aj rodinu agresora.

2. Pri pohovore s rodičmi sú učitelia povinní dbať na taktný prístup a **najmä zachovanie dôvernosti informácií**, ako aj ochranu osobných údajov.

3. Spolupráca pri danej problematike prebieha prostredníctvom kombinovaných stretnutí.

Čl. 7

Spolupráca školy s ďalšími inštitúciami

V záujmu ochrany žiakov školy sú v školskom poriadku body jednoznačne popisujúce postoj školy k prejavom šikanovania, body na metódy riešenia a opatrení. V záujmu ochrany žiakov je riaditeľom školy stanovený pevný rozvrh dozoru pedagógov v priestoroch školy pred vyučovaním, v čase prestávok i dozoru v školskej jedálni v čase obeda a aj počas všetkých školských akcií.

1. Je povinné riadiť sa opatreniami a odporúčaniami Štátnej školskej inšpekcie.
2. **Pri podozrení, že šikanovanie naplnilo skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu, je riaditeľ školy povinný oznámiť túto skutočnosť príslušnému útvaru Policajného zboru SR.**
3. Školy sú povinné bez zbytočného odkladu oznámiť orgánu sociálno-právnej ochrany skutočnosť, **ktoré ohrozujú žiaka, alebo že žiak spáchal trestný čin, prípadne opakovane páchal priestupky.**

Čl. 8

Účinnosť

S touto smernicou boli oboznámení všetci pedagogickí zamestnanci školy na pedagogickej rade konanej dňa 28.01.2019, čo potvrdili svojim podpisom (viď príloha č.1). Smernica je pre nich, ako aj pre žiakov zverejnená aj na webovom portáli školy www.zsladce.edupage.org.

S touto smernicou budú každoročne oboznamovaní rodičia, resp. zákonní zástupcovia žiakov na plenárnom zasadnutí Združenia rodičov školy na začiatku školského roka.

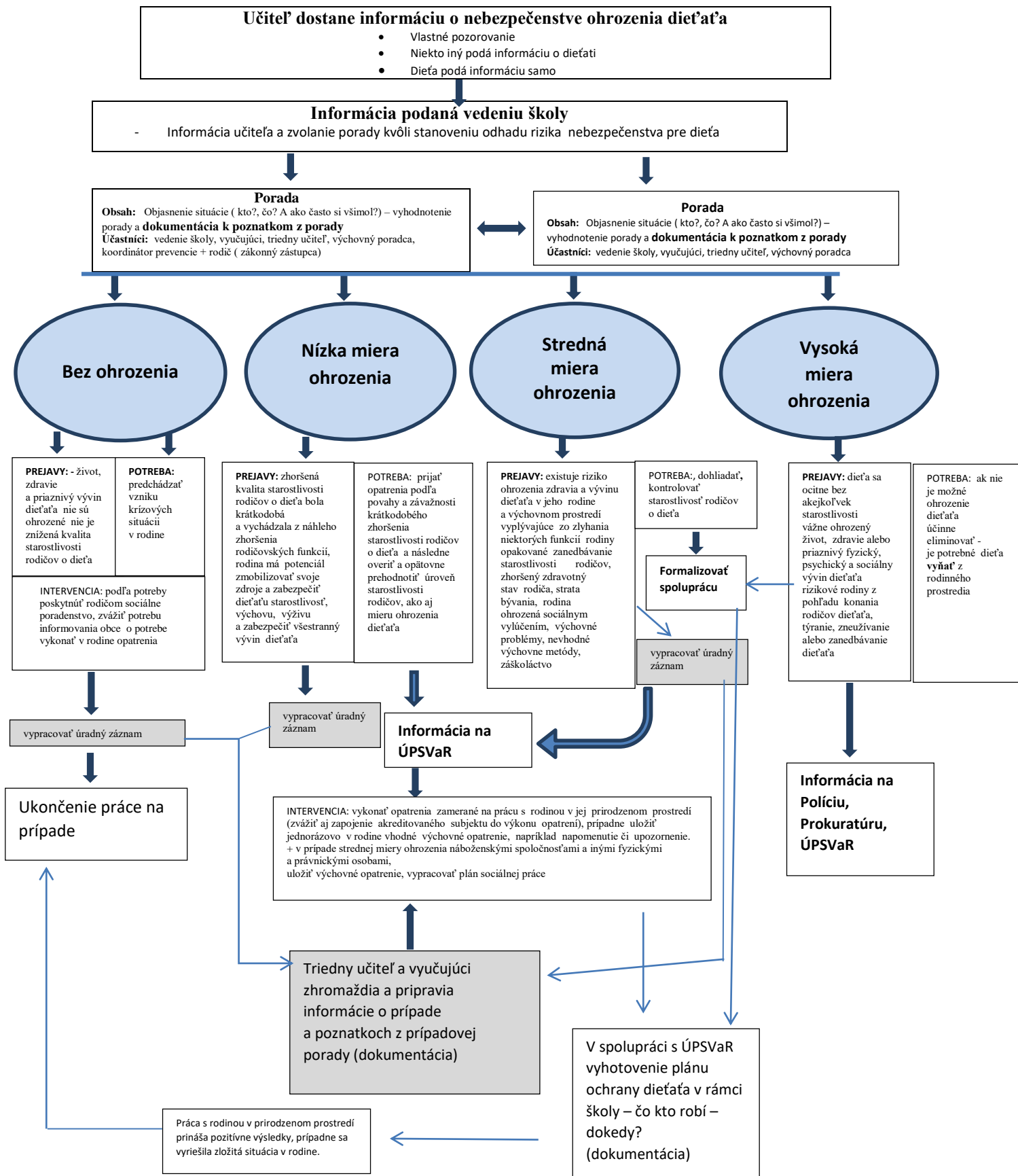
Smernica nadobúda účinnosť dňom 29. januára 2019 a platí až do odvolania, príp. zmeny príslušnej legislatívy.

V Ladcoch 28.01.2019

Mgr. Bronislava Majtánová
riaditeľka školy

Príloha č. 1

POSTUP PRI PODOZRENÍ Z NÁSILIA PÁCHANOM NA DIEŤATI PRE UČITEĽOV, VYCHOVÁVATEĽOV A VEDÚCICH MIMOŠKOLSKÝCH KRÚŽKOV

Každý je povinný upozorniť orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na porušovanie práv dieťaťa (Zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately §7, 305/2005 Z.z.)

Štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné právnické osoby sú navyše zo zákona povinné bez omeškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol na dieťati spáchaný trestný čin.

bezplatné číslo 0800 19 12 22 (na tomto čísle je možné podať aj anonymný podnet)